

LUCHTBESCHERMINGSDIENST

GEMEENTE

W A A R D E.

No.---

Onderwerp: Neerstorten van een
Engelsche bommenwerper onder
de gemeente Waarde om 23.30 uur.

P R O C E S - V E R B A A L

Op den elfden April negentienhonderd vier en veertig omstreeks drie en twintig uur dertig minuten is in de gemeente Waarde in de Dorpsstraat een Engelsche bommenwerper, van het type Sunderland, neergestort.

In brand vlogen direct vier woonhuizen, plaatselijk gemerkt wijk A 111, A.112, A.113 en A.114, terwijl het perceel wijk A.75, dat eveneens in brand geraakte, zooveel schade heeft opgelopen, dat het als verloren dient te worden beschouwd.

Lichtere schade bekwamen de perceelen wijk A. no. 76, A.74, A.115 en A.110.

Van de burgers werden drie personen gedood, waarvan twee vrouwen en een man.

Twee vrouwelijke personen werden zwaar gewond, die naar het ziekenhuis St. Joanna te Goes zijn overgebracht.

Twee vrouwen en een man liepen lichte verwondingen op.

In het perceel, wijk A.112, werd mede een hond gedood.

Van de inzittenden van het toestel kan worden gemeld, dat in deze gemeente één piloot werd aangehouden.

Van de andere leden der bemanning is niets bekend. Het moet waarschijnlijk worden geacht dat zij niet meer in het toestel aanwezig waren toen dit neerstortte, aangezien in de resten van het vliegtuig en ook in het puin van de verwoeste woningen geen gedeelten van hun stoffelijk overschot zijn gevonden.

De onderdeelen.

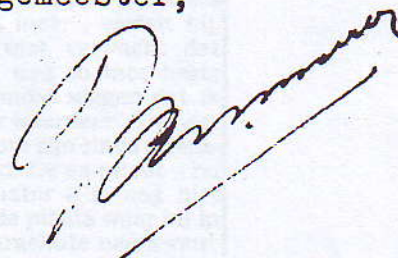
De onderdeelen van het vliegtuig, die in de gemeente zijn terecht gekomen, zullen door leden van de Duitse Weermacht worden opgehaald.

Spoedig na het neerstorten waren leden van de Duitse Weermacht aanwezig, alsmede Marechaussée's van de Groep Kruiningen.

Waarvan door mij Jan Cornelis van Burg, geboren op 17 Augustus 1889, Burgemeester, plaatselijk Luchtbeschermingsleider van Waarde, is opgemaakt dit procesverbaal, op den eed bij de aanvaarding van mijn bediening afgelegd.

Gesloten te Waarde op 13 April 1944.

De Burgemeester,

JS.

EXHIBIT NUMMER
DATUM 12.06.1944. TYPE Avro Lancaster Mk.III. S.NUMMER 80.619.

Series: 10.11.15.
Crash-locatie: Midden in Waarde.
Crash-Oorzaak: Duitse luchtafweer van de vlieg-
basis

Grote eer

De thans 63-jarige Moore beschouwt dat als een grote eer. En zijn vrouw voegt eraan toe dat ze het nog niet helemaal kan geloven: „Af en toe moet ik mezelf even knijpen om na te gaan of ik toch niet droom”.

Moore had niet verwacht dat de gebeurtenissen van 1944 onder de bevolking van Waarde nog zo zouden leven. „Zelf vergeet je zoiets natuurlijk nooit meer”, vertelt hij, „maar ik had niet verwacht dat anderen er ook nog zo mee bezig zouden zijn. Ik moet zeggen dat ik het allemaal zeer waardeer”. De heer en mevrouw Moore zijn sinds woensdag in Nederland. De ex-piloot – nu is hij rij-examinator – is nog niet gaan kijken op de plaats waar hij in 1944 met zijn parachute neerkwam. Hij verwacht ook niet dat hij er iets zal herkennen: „Het was toen nacht en alles ging zo snel”. Moore heeft er geen verklaring voor waarom de ramp met de bommenwerper pas na veertig jaar wordt herdacht. „Maar”, vindt hij, „het is in ieder geval net op tijd. Over een paar jaar zijn we er misschien niet meer. It's now or never”.

Moore en Goud zijn er niet in geslaagd radioman Jones op te sporen. Alleen is vast komen te staan dat hij moet zijn geëmigreerd, maar waarheen is onbekend. Bij de onthulling van het monument is wel de weduwe van staartschutter Harry Shearsby van de partij. Shaersby ligt samen met drie andere bemanningsleden van de verongelukte bommenwerper begraven op de oorlogsbegraafplaats in Bergen op Zoom. Zijn weduwe en het echtpaar Moore hebben vrijdag de graven bezocht.

in de gemeente Waarde.
aan: Agengangen.
15094 stuurman;
150771 airfannery;
96081 sl-angl...;
150160 airfannery;
15079 navigator.
chutter Jones.
de bommenwerper van
op "Herballing Jards"
de er 174 boven de oer-
de top explosieven al.
bestaan 1 vliegtuig
de vliegveld van
de "Liegerfriedhof"
de Bergen op Zoom.
de de vliegveld van de stoffelijke resten her-
begraven op de militaire begraafplaats aldaar, t.w.:
Wool, Muller, Windings en Shearsby op het Engelse ge-
deelte, grafenr. 3 A.1, 5 A.5, 3 A.6 en 1 A.4, terwijl
het stoffelijk overblijfsel van Long werd bijgezet op
het Canadese gedeelte, grafenr. 7 A.2.

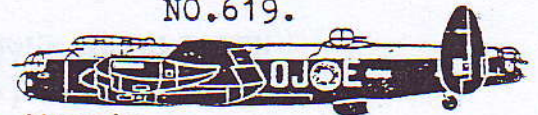
DATUM	TYPE	SQUADRON
-------	------	----------

12.04.'44.

Avro Lancaster MK.III.

NO.619.

Serienr.: EE.116.

Crash-locatie: Midden in Waarde.

Crash-oorzaak: Duitse luchtafweer van de vlieg-basis Woensdrecht.

Toestel stort brandend neer in de gemeente Waarde.

Lot van de bemanning: Vijf doden; 2 gevangenen.

Om het leven kwamen:

<u>Flying Offr. P.R.Butler</u>	139994	airbomber;
<u>Sergeant H.G.Lang</u>	1892373	airgunner;
<u>Sergeant R.G.Giddings</u>	966851	fl-engineer;
<u>Sergeant H.F.Shearsby</u>	1809160	airgunner;
<u>Flying Offr. P.M.Wood</u>	135679	navigator.

Gevangen werden genomen:

Gezagvoerder Moore en luchtschutter Jones.

Doel: Aken.

Deze avond en nacht voerden 350 bommenwerpers van Bomber Command aanvallen uit op "Marshalling Yards" te Aken.

Van deze strijdmacht verschenen er 339 boven de doelen en wierpen in totaal 1.938 ton explosieven af. Tijdens deze raid verloren de Britten 9 vliegtuigen.

Basis: Dunholme Lodge, Lincs.

De stoffelijke resten van de gesneuvelden werden aanvankelijk begraven op de zgn "Kriegerfriedhof" gelegen aan de Wouwsestraatweg te Bergen op Zoom. Na de bevrijding werden de stoffelijke resten herbegraven op de militaire begraafplaats aldaar, t.w.: Wood, Butler, Giddings en Shearsby op het Engelse gedeelte, grafnr. 3 A.7, 3 A.5, 3 A.6 en 3 A.4, terwijl het stoffelijk overschot van Lang werd bijgezet op het Canadese gedeelte, grafnr. 7 E.2.

Gezagvoerder
Moore.

LANCASTER-PILOOT H. J. MOORE:

" ONTHULLING MONUMENT IN WAARDE BESCHOUW IK ALS EEN GROTE EER" (uit P.Z.C dd. 31.03.'84)

De heer en mevrouw Moore met een oude jeep uit de oorlogsjaren.

WAARDE - H. J. Moore is een verbaasd man. Veertig jaar geleden landde de Engelse piloot aan een parachute in de buurt van Waarde nadat de bommenwerper waarover hij het bevel voerde door Duits luchtafweergeschut was geraakt. Nu is hij terug in Zuid-Beveland. De belangstelling voor hem en zijn belevenissen maken hem een beetje beduusd. „Want”, zegt hij, „het is allemaal zo lang geleden”.

Moore's Lancaster stortte op 11 april

1944 in Waarde neer. Dat kostte drie inwoners van het dorp het leven. Vijf bemanningsleden van het vliegtuig kwamen met hun valscheren in de Westerschelde terecht en verdronken. Slechts twee inzittenden landden op Zuid-Beveland: gezagvoerder Moore en radioman A. Jones. Beiden kozen er bewust voor om zich in krijgsgevangenschap te laten leiden. Ze wilden de bevolking niet in gevaar brengen door onder te duiken.

Deze gebeurtenissen vormen nog

steeds een dankbaar onderwerp van gesprek in Waarde. J. J. Goud, oud-Waardenaar en thans woonachtig in het nabij gelegen Krabbendijke, vond dat voorkomen moest worden dat de vliegcramp op den duur in de vergetelheid raakt. Hij reconstrueerde de voorvallen uit het voorjaar van '44 en vormde een comité dat zich als taak stelde een monument op te richten ter nagedachtenis aan de acht mensen die bij de ramp om het leven kwamen. Vanmorgen (zaterdag) onthult prins Bernhard dit monument. Piloot Moore, die met enige moeite kon worden nagespoord, zal hem daarbij assisteren.

Zaterdag onthulling van oorlogsmonument Waarde

(Van onze correspondent)

WAARDE — Aanstaande zaterdag zal Prins Bernhard in het Zuidbevelandse dorp Waarde een monument onthullen dat herinnert aan de Tweede Wereldoorlog, in het bijzonder aan het vliegtuigongeluk van 11 april 1944 in dit dorp. Bij de onthulling van het monument, dat op de hoek Parkzicht-Raadhuisstraat zal komen te staan, zal ook de piloot van het toen verongelukte vliegtuig aanwezig zijn.

In de nacht van 11 april 1944 werd er door de Engelsen een bombardement uitgevoerd op de Duitse stad Aken. Een van de Lancaster bommenwerpers was bemand met zeven personen. Piloot en tevens gezagvoerder was John Moore, radioman Anthony Jones, navigator Michael Wood, bomrichter Peter Butler, staartschutter Harry Shearsby, boordschutter George Lang en boordtechnicus Robert Giddings. Nadat het bombardement was uitgevoerd, zag de bemanning nog net, dat er grote schade was aangericht en werd de thuisreis naar RAF-basis Coningsby begonnen. De thuisbasis werd echter niet gehaald, omdat het toestel onderweg door het luchtafweergeschut werd getroffen en in brand vloog.

Toen bleek dat de brand niet bedwongen kon worden, sprongen zes bemanningsleden eruit. Piloot Moore bleef nog een moment zitten om te proberen het toestel zo ver mogelijk van de bewoonde wereld terecht te laten komen. Helaas lukte dit niet. Omdat het brandende toestel in een „spin“ raakte, kreeg Moore geen gelegenheid meer om eruit te springen. Door een ontploffende tank werd hij er echter op het laatste moment toch nog uitgeslingerd. Enkele ogenblikken later stortte het toestel midden in Waarde neer. Drie inwoners kwamen daarbij om: M. Blaauwkamer, M. J. Blaauwkamer-Maas en A. A. van de Vreede.

Parachute

Moore die door de ontploffing enkele ogenblikken het bewustzijn had verloren, kwam weer bij, toen hij reeds aan het vallen was. Met zijn linkerhand lukte het hem zijn parachute open te trekken. Als een wonder kwam hij even later in een hoge boom terecht, waardoor zijn val werd gebroken.

Nadat hij erin geslaagd was om zich van zijn parachute te ontdoen, kwam hij bij David de Smit terecht. Vandaar werd hij door Jaap Koster naar het dorp gebracht. Onderweg kwamen zij H. Wolfert tegen, die aanbod om voor een onderduikadres te zorgen. Moore wees dit aanbod af, omdat hij niet wilde dat het leven van zijn helpers in gevaar zou komen. In het huis van de familie M. Waterman werd Moore door deze en zuster De Raad verbonden. Even later kwamen er enkele Duitsers binnen en werd hij krijgsgevangen gemaakt. Via Frankfurt kwam hij in Sagan in Silezië (Polen) terecht. Pas in 1946 keerde hij weer in Engeland terug.

De zes bemanningsleden die uit het vliegtuig waren gesprongen, landden allen in de Westerschelde. Een van hen, Anthony Jones, werd door een Belgische schipper opgepikt en in de omgeving van Rilland op de schorren gezet. Nadat Jones het vasteland had bereikt, werd hij geholpen door de familie De Bokx. Een aanbod om hem te helpen onderduiken, wees ook Jones van de hand. Als krijgsgevangene kwam hij uiteindelijk samen met Moore in Sagan terecht.

De overige bemanningsleden verdronken in de Westerschelde. Vier van hen, Butler, Giddings, Shearsby en Wood, liggen op het Engelse deel van de militaire begraafplaats bij Bergen op Zoom begraven. Een van hen, Lang, ligt op het Canadese deel. Deze laatste was ook de jongste: 19 jaar. De oudste was Shearsby: 30 jaar.

Nederlands

Zoals reeds opgemerkt zal Moore aanstaande zaterdag bij de onthulling in Waarde aanwezig zijn. Na erg veel speurwerk lukte het de heer J. J. Goud uit Krabbendijke, voorzitter van het Comité Herdenkingsmonument Waarde, om met hem in contact te komen. Als middel fungeerde het BBC-radioprogramma Adres onbekend. Moore woont momenteel in Leeds. Zijn vrouw hoopt hem te vergezellen. De tocht van 11 april 1944

kan hij zich nog goed herinneren. Waarschijnlijk zal hij er zaterdag nog wel het een en ander over vertellen. Samen met zijn vrouw heeft hij in de afgelopen maanden een cursus Nederlands gevolgd. De andere overlevende, Jones, heeft Goud niet op kunnen sporen. Wel zal de weduwe van Shearsby aanwezig zijn.

Verder zal er een aantal oud-strijders en RAF-piloten aanwezig zijn. Alle genodigden zullen door zo'n 40 oude legervoertuigen van de vereniging Keep them rolling worden vervoerd. Bij de onthullingsceremonie zal ook het korps commandotroepen uit Roosendaal worden betrokken. In het Dorpshuis van Waarde zal er een tentoonstelling worden gehouden, met ondermeer aangeklede soldaten, uitrustingsstukken, een kanon en een eenmanstorpedo.

De Koninklijke Militaire Luchtmachtkapel zal zaterdag voor passende muziek zorgen en de schoolkinderen uit Waarde zullen verschillende liederen zingen. Verder zal, als de weersomstandigheden het toelaten, 's middags een Lancasterbommenwerper over Waarde worden gevlogen. Naast de namen van de vijf omgekomen vliegers en de drie omgekomen inwoners zullen op het monument ook de namen komen van degenen uit Waarde, die tijdens de Tweede Wereldoorlog omkwamen als gevolg van de oorlogshandelingen. Dat zijn: P. A. de Leeuw, P. Waterman, A. M. van Zweden, C. H. van Zweden en P. Franje.

Programma voor het bezoek van Prins Bernhard aan Waarde voor de onthulling van het monument op zaterdag 31 maart 1984.

- 9.30 - 9.45: Ontvangst genodigden in het gemeentehuis te Kruiningen.
- 10.00: Ontvangst Prins Bernhard in het gemeentehuis te Kruiningen.
- 10.30: Vertrek vanuit het gemeentehuis naar Waarde in voertuigen van de vereniging Keep them rolling of in een bus.
- 11.00: Aankomst in Waarde, gevolgd door een woord van welkom namens het comité, een verslag van het gebeurde in de nacht van 11 april 1944 en een verslag van en door de heer Moore over zijn ervaringen.
- 11.30: Onthullingsceremonie en kranseleggingen.
- 11.45: Inspectie voertuigen Keep them rolling.
- 12.00: Bezichtiging tentoonstelling in het Dorpshuis.
- 15.30 - 17.30: Concert door de Kapel van de Koninklijke Luchtmacht in de Reimerswaal te Kruiningen. De toegang is gratis. Kaarten verkrijgbaar bij de VVV-kantoren in Goes en Yerseke en op het gemeentehuis in Kruiningen.

● De militaire begraafplaats in Bergen op Zoom. Hier liggen vier bemanningsleden van het neergestorte vliegtuig in Waarde begraven.

